

φωτιά, που δεν λείπει ποτέ, κ' έτσι κάνουν τις πυρομαχίδες, που λένε.

Ψηλά στ' Αγκράς τους κατοίκους μερικὸν χωριῶν τους λένε τὸ ὕψος κ' ἀνὰ ὅδε οἱ πεδινὸι Καρδιτσιώτες γιατί μόνο καλχηπὶκι ξέρουν, κ' κινῆγι ἀν βγούν δὲν θὰ τοιφεκίσουν ἀλεύρι πιταρίσιο.

Ἀλλὰ καὶ στὰς ἀν ἔκανε ὁ τόπος τῆς Ρούμελης, πάλι οἰκονομικώτερη κ' ἡραπτικώτερη τους ἔρχεται ἡμπομπούτα.

Παύς δὲν ἔδ' περξένευστ' ἀν μάθη ὅτι ὁ βασιλεὺς μας ἀποκαλεῖται Μπομπούτας, ἐπειδὴ διοικεῖ λαὸν πού τρώει πάλι τὸ ἀραβοσίτι;

Καὶ οἱ Τούρκοι κ' οἱ δικοὶ μας κ' οἱ Ἀρβανίτες κ' οἱ Μακεδόνες, ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ κ' τοῦ στρατοῦ, δὲν ἐτύχαινε νὰ ἐμιλήθουν γιὰ ἐθνικὰ ζήτῃματα ἀνακτέυκν πάλι τὸ ὄνομα αὐτό.

Τὸ ἄκουσα πολλές φορές κ' τέλος ἀναγκάστηκα νὰ ρωτήσω κ' νὰ μάθω ποὺς εἶναι αὐτός ὁ Γιωργὸς ὁ Μπομπούτας.

ΙΣΤΟΡΙΑ Η ΗΛΣ ΧΑΜΕΝΟΣ

Ὅπου δὲν ὑπάρχουν δρόμοι μὲ σκάδια, στὴ Ρούμελη ἰδίως, πρέπει νὰ πάρης μιὰ σοβαρὴ ἀποφασὴ, νὰ προσεγγίς πάλι, κ' νὰ περπατῇς ὅλοισα σ' ἐκθε περίπτωση. Ἐδῶ μαζίνεσαι τὴ λέγεται ἱστορική κ' γρηγορεῖς πνευματικὸς κ' σωφικτός. Πολλὲς φορές ἐξέρχας τὴ ζωὴ ἀπ' ἀπὸν ἔνα κλωνὰρι δένδρου πού μὲ τὴ βοήθειά του περῇς στὴ πλάι γλιστεροῦ βουνοῦ ὅπου ἐβούλιαζε ὁ δρόμος. Πολλὲς φορές πηδῇς γκοντάκια κ' ζέμκτα κ' πολλές φορές ἐκεῖ πού πκτῇς ἀμέριμνα χώνεσαι ὡς τὴ μέση στὸ χιόνι ἄχαρνα.

Ὁ δρόμος σου εἶναι διαρκὲς ἱστορική. Καὶ κἀθε στιγμή τὴν χάνεις, γιατί τυχίνει νὰ γίνεσαι τόσο στενὸς ὅσο οἱ γιδόστρες τ' εἶ, τις ὁποῖες περνεῖς, κ' πολλές φορές συμπύπτει μὲ τ' αὐλάκια τῶν μύλων πού ἔρχονται ἀπ' μακριά. Ἐστὶ μιὰ φορὰ ἐδραχώθηκα στὴν Ἀπὸ κ' λ' εἰς τ' α, μιὰ φάραγγα ἄγρια ὅπου ἐκάθησα μὲ μπόρνετας οὔτε ἔμπρὸς νὰ κἀνω οὔτε πίσω.

(Ἀκολουθεῖ)

ΚΩΣΤΑΣ Σ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

—Καί, Γιάγκο, εἶπε ὁ δάσκαλος, τί μᾶς μαθαίνει ἡ ἱστορική ἡ μέλισσα;

Γιάγκο (ἀφοῦ συλλογίστηκε τί τοῦ ἔτυχε πέρσυ) Μᾶς μαθαίνει νὰ μὴν πᾶμε κοντὰ στὸ κυφέλι.

ΣΚΑΡΦΑΛΩΜΑ

(Ἀπὸ γράμμα Κυρίας δικῆς μας)

Τὴν Τρίτῃ ἀνεβήκαμε τὸ Πλατονέρατο (BREITHORN), βουνὸ 10,000 πόδια ἀψηλὸ ἀπὸ τὴν ἀπανωσιὰ τῆς θάλασσας, πού καὶ πρωτόπειροι ἐφκο-λα κ' ἀκίντυνα τὸ ἀνεβαίνουν. Κι ἀληθινὰ δὲν εἶχε καμιά δυσκολία. Ζήτῃμα μοναχὰ ἀντοχῆς. Δηλαδή καλὰ καλὰ δὲν μπορεῖς νὰ πῆς πὺς τὸ σκαρφαλώ-νεις, ἀφοῦ πούθενά δὲν ἀναγκάζεσαι νὰ παραίνεις ἀρκοῦδιστὰ. Εἶναι ἐτοι σὰν περίπατος πρὸς τὴν κορ-φή παγωμένης κ' ἐπερβολικὰ ἀνηφορικῆς ράχης, πε-ριπατος ὅμως μακρονδὸς κ' ἀρκετὰ κουραστικός. Οἱ ὁ-δηγοὶ σκάβουν τρύπες ὅπου δὲν ὑπάρχοντε φυσικά, κ' ἀνεβαίνεις ὅπως ἀνεβαίνεις ἀκαλοπάτια.

Ὁ ζυγὸς εἶναι ὁραϊστότατος, καὶ γύρω του ξανοί-γεται μαγεφτικὰ θέα—ἡ Ἰταλία ὡς πέρα στ' Ἀπέν-νινα, ὁ ἀψηλὸς τοῦ τῆς Βέρνας, τὸ Ἀσπροβουνί, τὸ βουνὸ Ρόζα, τὸ Μητροκέρατο, κ' ἄλλα ἀκέραια πού ἔχει ἔνα σωρὸ ὁλόγυρα. Εἴμαστε τυχεροὶ πού περῇ-χαμε τέτοιον καλὸν καιρό. Ὁ χρωματισμὸς κἀθε βουνήσιας θέας δὲν περιγράφεται.

Στὴν κορφή φτάσαμε μετὰ 7 καὶ 8 πρωτ', ξε-κινώντας ἀπὸ τὴν καλύβα (ὅπου μείναμε τὴ νύχτα) σὲ 4 μὲ τὰ χαράματα. Ὁ ἀνεμὸς ἐκεῖ ἀπάνον εἶναι καθαριὸ πάγος, κ' μᾶς κοκκάλασε χέρια κ' πό-δια πολλὰ πρὶν περάσουν τὰ 10 λεπτὰ πού εἴχαμε γιὰ νὰ ξεκουραστοῦμε. Οἱ ὁδηγοὶ ἤθελαν κ' καλὰ νὰ πιοῦμε ἀπὸ λίγο κοινὰν — ὦ θεέ μου, ποτὲς δὲν ἤ-πια τίποτα τόσο ἀγρία στὴ ζωὴ μου! Οἱ ὁδηγοὶ εἶ-ναι πολλὸν καλοὶ ἀνθρώποι κ' σὲ προσέχουνε κ' στὸ παραμυθῶ.

Τὸ πὺ διασκεδαστὸ κ' λιγώτερο κουραστικὸ μέ-ρος τοῦ ταξιδιοῦ εἶναι σὰν περῇς τοὺς διὸ κρουσταλ-λιῶνες—τὸ GORNER κ' τὸ Θεόδουλο—γιγαντένια κρουσταλλοχώματα, μ' ἀπανωσιὰ ζωομένη σὰ θά-λασσας κ' μὲ συχνὲς πυκνὲς χαράμαδες. Οἱ ὁδηγοὶ σοῦ κρατοῦνε σφιχτὰ τὸ χέρι, κ' ἐδὸν κοιτάζεις τις χα-ραμάδες στὸ βάθος κάτω. Ἡ θέα κάποτε εἶναι καταπληκτική. Οἱ τοῖχοι τῆς χαράμαδας κάτω κάτω βαθιὰ εἶναι καταγάλαιοι (*) κ' κατασκέπαστοι μὲ

(*) Ὁ λόγος εἶναι ἐπειδὴ τὸ κρουσταλλο εἶναι ἀπὸ κα-θαρὸ νερὸ, κ' τὸ νερὸ ἔχει γαλάζιο χρῶμα. Ἀπὸ τὴν ἴδι-α αἰτία φτίνει γαλάζιος κ' ὁ οὐρανός· δηλαδή ὅτι λέμε οὐ-ρανὸ εἶναι τὸ χρῶμα τῆς ἀτμόσφαιρας, πού ὄντας ὑγρὰ εἶναι γαλαζόχρωμη. Σημ. Νουμά.

—Ἐμ γλέψ γέινεκε ἡ παντρεία μὲ βία κ' δὲν κάλε-σάμε κανένας, εἰπ' ἡ νύφη τῆς γιὰ νὰ δικαιολογηθῇ, κ' νὰ μᾶς συμπαθῇτε.

—Δὲν πειράζει τίτχη; ἐγὼ αὐτὸ μοναχὰ παρακαλῶ νὰ εἴμαστε καλὰ κ' στὸ γάμο νὰ χορεύουμε. Ἡ Μαρουδὴ ἄρχισε νὰ γελᾷ:

—Θὰ σὲ βάνωμε στὸν κάδο, θειά.

—Στὸν κάδο στὸν κάδο γιατί ὅλ' σάματος θὰ κακίωσ' ὁ ἀντρας μ'.

—Μ' ἀλήθεια δὲ σ' βρίσκουμε κ' ἔναν ἄντρα νὰ σὲ παντρεύουμε.

—Τὸν ἔχω κ' ἐγὼ τὸ γαμπρὸ· θαρρεῖς δὲν τὸν ἔχω; κ' αἰ, οὔτε προῖκα θέλει, οὔτε σπιτίτχη, οὔτ' ἀμπελογώραφ'· μιὰ φορεσιὰ ρούχα κ' ἕνα σεντόνι ἄσπρο. (Ἡ Μαρουδὴ ἄρ-χίνασε νὰ σκυθρωπάξῃ) Κεῖνος ὁ μεγάλος, ὁ Βισλζεβούλς, πὺς τὸν λένε, ὅς' ἀπ' ὅδ' (ἐδῶ ἔκοψε τὰ γέλοια)... κ' τί ταιριασμένα ζευγάρ'· κεῖνος σὰν τράος με τὰ μεγάλα... κ' ἐγὼ παληόγίδα.

—Μ' πὺς δὲ θὰ πῇς στὸν παρὰδετο; εἶπε ἡ Μαρουδὴ —Σώπα ἐσύ τῆς ἔκανε ἡ μάνα τῆς μὴν πειράζει τὴ θειά σ'.

—Τς παραδοτὲς κ' τί βλαστήμιες πῶδωσα ἐγὼ γιὰ τὸν παρὰδετο εἶμαι. Ὅμως ἄς τ' ἀφήσωμ' αὐτά. Τί ἤθελα νὰ σᾶς πῶ; Σὰν πολλὸ βιαστήκατε.

—Ἐμ τί βιαστήκαμε πούνι στὰ εἰκοσ'... εἰκοσι χροῶν κοπέλλα ἄλλο δὲ σὲ καρτερεῖ.

ὁραϊστότατα κρουσταλλένια πέφκια, διάφανα διάφανα.

Στὴν καλύβα φτάσαμε πίσω σὲ 2 τ' ἀπομεσή-μερο κ' περάσαμε τὴ λοιπὴ μέρα πλαγισμένοι, γιατί γυρίσαμε ἀποκαμωμένοι.

Ποτὲς ὡς τόσο δὲν καταχαρῆκαμε ἐκδρομὴ τόσο πολὺ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠ' ΤΗΝ ΠΟΛΗ

ΓΡΑΜΜΑ ΕΚΤΟ

ΕΥΛΟΣΚΙΣΤΕΣ — ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ

Θάταν ταυτολογία ἀνυπόφορη νὰ ξαναπῶ κ' ἐγὼ ὅ,τι τόσοι ἄλλοι καθημερινῶς κινεῖν οἱ ἐφ' ἡμε-ρίδες, τὰ περιοδικὰ, τὰ φυλλάδια, στὸ βήμα ἐπάνω κ' στὸν ἄερα ἀκόμα, πὺς δηλ. πολιτικὰ κεφάλια δὲν ἔχουμ. Καὶ ὅμως τὸ ζήτῃμα εἶναι πάντα ἀνεξάν-τλητο κ' τόσο πολὺπλοκο, οἱ ὅες τοῦ τόσο παρδα-λὲς κ' σύνθετες, πού βρίσκαι κανεὶς πάντοτε τρόπο νὰ πορεύγῃ τὸν σκόπελο τοῦ λεγομένου ἀναμαστήματος. Πολὺ δὲ περισσότερο γιὰ ἔνακε πού ζῇ στὰ ξένα κ' βλέπει τὰ πράματα μὲ τὰ μάτια τῆς οὐδετερότητας, χωρὶς νὰ τὸν ἐπηρεάζουν δηλ. οἱ κρίσεις τοῦ τάδε δη-μοσιογράφου ἢ τοῦ τάδε ἀδικημένου θεσπῆρα. Γιατὶ τὸ δὲν διστάζω νὰ φερῶς τὸ γράμμα μου τοῦτο στὴν πολιτική, ἀπ' τῆς ὁποίας ἐπιτελοῦε τὴν ῥύθμιση ἐξαρ-τῇται τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου ἡ πορεία.

Πρὶν νὰρθει στὰ ὀλοσδιόλου πρωτότυπα, πού τόσο εὐστοχα μᾶς χαρακτηρίζουν στὸ ἐξωτερικόν, ὡς δοῦμε κ' κ' εἶναι, πού μερικοὶ θέλουν νὰ πούν ὅτι συμβαίνουν κ' ἄλλου, παρηγορεῖ πού μπορεῖ νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς ψιττακοὺς κ' τοὺς πιθήκους τῶν ξενικῶν ἐλαττωμά-των κ' ὅχι ἄλλον. Ἀφοῦ δὲν εἴμαστε ἱκανοὶ νὰ μι-μούμαστε ἀρετῆς, εἶναι περιττὸ νὰ καταφεύγουμε στὰντίθετο ἄκρο γιὰ νὰ δείχνουμε πὺς μοιάζουμε τὰ παιδιὰ, τὰ ὅποια βάζουν ἕνα σπέρτο στὸ στόμα γιὰ τσιγάρο, κ' πέρνουν τὸ σοβαρὸ τοῦ πατέρα ὕψος, πού τὰ κάμνει κομικά. Ἀν ἀναλύσουμε λίγο τὰ συστατικὰ τῆς ἀπυλογίας αὐτῶν τῶν συμ-β-ι-ν-ἄ-λ-λ-οῦ-δ-ω-ν θὰ βροῦμε ὅτι δὲν ξέρουν καμιά φορὰ τί μιλοῦνε ἀπ' τὸν πολὺ, ὡς φαίνεται, ζῆλό τους, κ' παραφουσκώ-νουν τοὺς ἰσχυρισμούς τους μὲ βεβαιωμένα ἐπιχειρήματα, μὲ ἕνα εἶδος φαύλων κύκλων κ' μὲ σφίγματα, πρᾶγ-μα φυσικώτατο, ἀφοῦ τὰ καθυπὸ ἐπιχειρήματα εἶναι

—Ὅχι αὐτὸ· μόνε τί λέω ἐγὼ; ὁ γαμπρὸς εἶναι στὴν Ἀμερικὴ ὅσο ν' ἄρθη θὲ λά κυττάξτε νὰ μὴν τὸ γυρῇ ἄλλος τὸ κορίτσι κ' πάλι αὐτὸς δικὸς σας ἦταν.

—Τί λόγια ν' αὐτὰ· δαμένο στὸ παλοῦκι τὸν ἔχς τὸ γαμπρὸ.

—Ἐμ γαμπρὸ νὰ ἔχομε κ' γαμπρὸ νὰ γυρεύουμε, εἶπε κ' ἡ Μαρουδὴ μὲ τὴν ἀφέλειά της.

—Καὶ τᾶλλο, εἰπ' ἡ μάνα τῆς, ἂν δὲν τὸν κάναμε μεις, εἶναι τόσοι ξενιτεμμέν' σ' Ἀμερικὴ πῶχνη κορί-τσια κ' ἀδερφάδες· σήμερα ταχυὰ μπορούσανε νὰ τὸν κά-νουνε γαμπρὸ κ' τίτchio παιδί!

—Δὲ λέω· καλὸ κ' ἄξιο τὸ παιδί, μὰ καὶ σὲ τίτχη μορ-φοκοπέλλα δὲν ταιριάζ' δὲν εἶναι παιδί νὰ τ' ὀρεχτῇς· ἐγὼ ὅσο γλέπω στὸ χορὸ κῆνο τὸ παιδί τς Ἀντώννας, τι νὰ σ' πῶ. Λεβέντης σωττός· νάμουνα κορίτσι θελὰ τὸν κάμω ἀγαπητικὸ ἂν δὲ μ' τὸν ἔδωσαν. Νὰ γιατί δὲν ἔκανάτε αὐτόνα, ἀφοῦ τὸ γύρισε τὸ κορίτσι;

Ἡ Μαρουδὴ κατέδασε τὰ μάτια.

—Ἡμεῖς ἕνα κορίτσι εἴχαμε, τὸ πάντρεψάμε· δὲν εἴ-χαμε δέκα νὰ κάνουμε κ' τοῦτον νὰ κάνουμε κ' κεῖνον. Κι ἀπὸ... ὁ γιὸς τς Ἀντώννας ἔχ' ἀπὸ πέρ σ' ἀπ' μᾶς ἔφαι νὰ τὸν κάνουμε γαμπρὸ· τί προξενιὲς κ' τί τὸ κορίτσι ὅπ' τῶδ' ὀρεσκε

Ἡ Μαρουδὴ κατακόκκινη ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὴ μάνα τῆς σὰ νὰ τῆς ἔλεγε μὴ μ' ὑποχωρῇς.

—Τίποτε ραβασάκια;

καλοκαιρινή—χειμωνιάς καιρὸς—στὸν οὐρανὸ κανένα σύν-νεφο, τ' ἀντικρινὰ βράγια λαμποκοποῦσαν στὸν ἥλιο κ' ἐφάνεσαν σὰν κατ' ἐρωτικὰ παλάτια· ἄστραφταν ἀπὸ μα-κρὰ τὰ πρᾶσινα φύλλα ὡν πουρναριῶν ὁροσολοισμένα κ' τὸ κυπαρίσσι τῆς ἐκκλησιᾶς στυλόνονταν ἡλιόλουστο στὸν γαλάζιον οὐρανόν. Βαστοῦτε ὅμως κ' λίγη τσικούρα ἀπ' τὴν χτεσινὴ κακοκαιρία. Μέσα στὸ σπῆτι τοῦ καπε-τὰν Σταμάτη ἡ θειά Λιὲνη, ἡ γυναῖκα τοῦ κ' ἡ κόρη τῆς ἡ Μαρουδὴ, κάθονταν μπροστὰ στὴ χαμηλὴ πα-ρασιὰ ὅπου ἔκλειν ἡ φωτιά σὰν χαρούμενη, μὲ κοκκίνο-κίτρινη λαμπάδα· ἡ ἀκούονταν ὁ ξηρὸς κρότος πού καθοῦρ-τιζαν καφέ. Ἀπάνου στὰ μικρὰ παραθυράκια πλημμυ-ροῦσαν ὁ ἥλιος κ' ἡ γλῶσσα ξανθὴ κ' στὸ πάτωμα, στρω-μένο μὲ ποικιλόχρωμο στρωσίδι πού ἔχε ὕφανη ἡ Μα-ρουδὴ μὲ τὰ χέρια της. Μιλοῦσαν οἱ δύο γυναῖκες γιὰ τόσα μικροπράγματα τῆς παντρείας ὅταν φάνηκε ἡ θειά Γαρ-φουλιὰ μὲ τὸ ἀνοῖγμα τῆς θύρας ψυχρὸς ἀέρας μπῆκε στὸ μικρὸ σπιτάκι γιατί ἀπ' τῆς θύρας τὸ μέρος βαστοῦσαν ἀκόμα τὸ πρῶνόν ἀπόσπιο.

—Καλημέρα σας εἶπεν ἡ κυρὰ Γαρφ. κ' μὲ τς ὕγιες μας, μὲ καλὸ νὰ δεχτοῦμε τὸ γαμπρὸ (ὁ γαμπρὸς ἔλεγε πὺς στὴν Ἀμερικὴ) καλὲς στεφάνωσες.

—Εὐχαριστοῦμε, εἶπαν οἱ δύο γυναῖκες· ἔλα νὰ καθῇς σιμὰ στὴ φωτιά γιατί κῆνει τσικούρα σήμερα. Κεῖνη στρώ-θηκε στὸ χράμι κ' πύρωσε τὰ χέρια της.

—Μόλεγαν μὲ τις ὕγιες σας κ' ἐγὼ δὲν ἤξερα τίποτα ἡ καμμένη.

λίγα, ασημένια και ανάξια να πλένουν τις λεκέδες που μας κολλήθηκαν τόσο γιερὰ.

Ός κυριώτερο απ' τὰ πρώτα συχνά-πυκνά παρυσάξουν τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ ὡς ἡθικῶς ἀνώτερο τῶν ἄλλων, ἀγνὸ καὶ ἀπαλλαγμένο πολλῶν παθῶν, καθὼς τοῦ ἀλκοολισμοῦ κ.τ.λ. Μὰ ξέχασαν αὐτοὶ οἱ κύριοι, ὅτι τὸν λαὸ μας κανεὶς ὡς τώρα δὲν τὸν κατηγοροῦσε ὡς πρὸς τὰ στοιχεῖα τοῦτα, τὰ ὁποῖα ἔμωσ, ἡ ἀλήθεια ἀπαντρεῖ νὰ τὸ πούμε, δὲν τοῦ δίνουν καὶ μεγαλεῖο χαρακτήρος, ὅμοιου μὲ ἐνὸς ἄλλου λαοῦ, ἀλκολικοῦ ὅσο μπόρεῖς νὰ φανταστῇς καὶ ἀναγκασμένου νὰ ζῇ κατω ἀπ' οὐρανὸ μαῦρο καὶ αἰωνίως σιννεφιασμένο. Ξέχασαν ὅτι πολιτικὴ κακοριζικία καὶ λαϊκὴ ἀξιοπρέπεια εἶναι πρῶματα ἀντίθετα καὶ ἀσχετά, καὶ ἀκατάλληλο τὸ ἓνα νὰ ὑποστηρίζεται ἢ νὰ ἀναιρεῖται ἀπὸ τῆς ἄλλης. Ἀπ' τὰ δευτέρω δικαιολογήματα εἶναι τὰ μπαστούνια τῆς Γαλλικῆς Βουλῆς καὶ οἱ γροθιὲς τῆς Ἀγγλικῆς καὶ Ἀμερικανικῆς. Μὰ καὶ αὐτὰ ἀκόμη, καὶ ὅσα ἄλλα ἀναπόσπαστα απ' τὰ εὐλογημένα συνταγματικὰ πολιτεύματα, ἔχουν ἐκεῖ κάποια ἀξιοπρέπεια καὶ δὲν ἐξευτελίζονται, ὅσο καθεστῶτα καὶ ἂν εἶναι εὐτελῆ, καθὼς σ' ἐμᾶς αὐτὰ τὰ σπουδαία, γιατί καίρως δὲν μένει καὶ γιὰ μικρότερα. Κι ἐκεῖ βεβαίως γίνονται μεταθέσεις, καὶ ἀντεγκλήσεις τῇ Βουλῇ, μὰ τὸ δικό μας θέαμα πονεὺν δὲν παρουσιάζεται. Ἀς μὴ λησμονοῦμε ἐπὶ τέλους, ὅτι ἐκεῖ ἡ ἐκπλήρωση τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος καὶ ἡ ἀνελλιπής θεραπεία τῶν μεγάλων ἐθνικῶν ἀνγκῶν σκεπάζουν τὰ μικρὰ ἐκεῖνα σύννεφα τῶν ἐλαττωμάτων, ὅτι οἱ μετανοεῖς ἐξαχνίζονται τὰ ἀμαρτήματα καὶ ὅτι τέλος—ἂν ἐπιτρέπεται νὰ μεταχειριστῶ καὶ ἐγὼ ἓνα σύστημα—ὑπάρχουν ἡττες ἀντάξιες πολλῶν νικῶν.

Ἀφ' ἡνῶντας τώρα τὰ ὅμοια, ἃς δοῦμε καὶ τὰ πρωτότυπα. Ἐνα πολὺ παραδοξὸ πρῶμα, ποὺ δὲν τραβᾷ ἴσως τῶν ξένων τὴν προσοχὴ εἶναι, ὅτι τίποτε καλὸ ἀπολύτως δὲν χρεωστούμε στὴν πρόνοια καὶ στὴν πρωτοβουλία τοῦ νομοθετικοῦ σώματος καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Ὅλα τὰ κάμνει ἡ ἰδιωτικὴ ἰδέα καὶ ἐμπνευση. Αὐτὴ θὰ σηκωθῇ, θὰ φωνάξῃ, θὰ στιγματίσῃ, θὰ πᾶθῃ τὰ κακὰ τῆς μοίρας τῆς ὥς ποῦ νὰ δῇ τοὺς πατέρας τοῦ ἔθνους νὰ ζυγνοῦν ἀπ' τὸ μακάριο ποῦ κοιμοῦνται στοὺ κόμματος, τίς προστατευτικὲς ἀγκαλιές. Ποιὸν λόγῳ ὑπάρξεως μπορεῖ νάχουν τέτοια τέρατα, τὸ ξέρουν ἐκεῖνοι μόνο, ποὺ εὐτύχησαν νὰ δοῦν ἀπὸ κοντὰ τὴ δράση καὶ ἄλλων κυβερνήσεων, ὅπου αὐτὴ κατρωθῶναι, πρῶμα ἀκατόρθωτο σὲ μιὰς ὥς τώρα, νὰ ἐμπνεύσῃ τυφλὴ ἐμπιστοσύνη, ὅπου γιὰ τὸ κομματικὸ συμφέρον δὲν θυσιάζ-

ζεται τὸ ἐθνικόν, ὅπου γιὰ τὸ ρουσφετι δὲν θυσιάζεται ἡ ἀξιοπρέπεια, ὅπου ὁ βουλευτὴς δὲν ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερο κονδύλι στὸν προϋπολογισμό τοῦ κράτους γιὰ κάποιον συγγενῇ ἢ φίλον διορισθῆναι σὲ νεοδημιουργητὸ θέση, ὡς τὸ δημόσιο χρῆμα ἦταν πράγματι τέτοιο μὲ τὴν αἰσχρὰ τῆς λήξεως σημασία, ὅπου δὲν ξέρουν τί θὰ ποῦν ἔκτακτοι σίνδοι, καὶ χασμουρήματα βουλευτῶν, καὶ ἀπροθυμία, καὶ ἀλλεπάλληλα προσκλητήρια κομματάρχων, καὶ ὅροι ὑπὸ τοὺς ὁποῖους συγκατανεύουν νὰ φέρουν τίς ἐπαρχίες τους καὶ νὰ κάμουν ἀπαρτία οἱ φιλοπατρίδες καὶ ἐθνικοί, καὶ ἐθνόμαρτυρες καὶ διαπρεπεῖς πολιτευόμενοι, καὶ πλῆθος ἄλλων ἐπιθέτων, στολισμάτων, φιλοτιμιῶν καὶ ἐν γένει μαργαριταρίων τοῦ κοινοβουλευτικοῦ μας διαδήματος ποὺ στεφανώνει τὸ χαριτωμένο μας βασιλεῖο.

Ὅτι ὅμως εἶναι ἀκατανόητο εἶναι τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ἀντίληψη τῶν πολιτικῶν μας. Γιὰ νὰ ἐκτιμήσουμε τὸ ὕψος καὶ τὸ πλάτος τους, καὶ νὰ κλάψουμε ὅσο πρέπει τὰ χεῖλιά μας, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἐπιθεωρήσουμε λίγο τὰ ἔργα τοῦ 97. Ὁ πόλεμος αὐτὸς εἶναι ἡ πιὸ πιστὴ καὶ ἀλάνθαστη εἰκόνα τῆς παντελοῦς μας ἀνικανότητος εἰς διεξαγωγὴν καὶ λύσιν διπλωματικῶν κόμπων καὶ εἰς ρύθμισιν δρόμου συμφωνοῦ πρὸς σκοποὺς προσχιδισμένους.

Ἡ πρώτη καὶ ἀσυγχώρητη ἀποβλάκωση τῶν πτερόνων τοῦ ἔθνους ἦταν ἡ ἀπροβλεψία. Δὲν προβλέψαμε πόλεμο, λένε, καὶ γι' αὐτὸ εἰμασταν ἀνετοίμαστοι. Ἐγὼ τοῦλάχιστο δὲν βρίσκω λόγια νὰ χαρακτηρίσω αὐτὴν μας τὴν νηπιότητα, δὲν ξέρω ἂν ἀνθρώποι μὲ λίγο μυαλὸ θὰ πάθαιναν μιὰ τέτοια στράβωση τοῦ νοητικοῦ τους. Τὸ νὰ δικαιολογοῦν τὴν ἔκβαση τοῦ πολέμου μὲ τὸ «δὲν πρόβλεψα» εἶναι σὰν νὰ φωνάζουν, ὅτι δὲν διαφέρουν ἀπὸ μωρὰ παιδιὰ, ἀνίκανοι εἰς πολιτικὰ πρᾶγματα, ἀνίκανοι νὰ πέρουν τὸν τίτλο τοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν, ὀνόματα ποὺ σ' ἄλλα μέρη κροτοῦν, καὶ μόνο σ' ἐμᾶς κατάντησαν συνώνυμα τοῦ ξυλοσχιῶν, ὅτι ἐπίστεψαν εἰν τῇ χαζότητι καὶ κοκορομιαλοσύνῃ τους» πὺς εἶναι δυνατόν Ἕλληνες καὶ Τούρκοι νὰ ζήσουν χωρὶς πόλεμο καὶ ἔχθρες ἀκατάπαυστες, ὅτι στὸ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς δὲν φτάνει αὐτοὶ ἂν, ἀπὸ πρώτης τάξεως διοργανωτὰς διαδηλώσεων καὶ καλικοτζάρους τῶν ἀνακτορικῶν χορῶν, ἐκλήθησαν νὰ διευθύνουν τὰς τύχας ἔθνους ἀξίου βεβαίως καὶ κλιτέρων κυβερνητῶν.

Κι ἂν ὑποθεθῇ ὅτι ἡ διαρκὴς ἐτοιμασία τῆς χώρας δὲν ἦτο κατ' ὅρον δι' ἑλλειψιν πόρων—πρᾶγμα

ἀδύνατο—πὺς ὁ θαλερὸς τοῦ Μωρητᾶ γέρος, στὸν ὁποῖο δὲν ἀμφισβᾷ ὅτι ἡ ἐγνώμων οὐσα πατρίς, θὰ ἐγείρῃ μετὰ θάνατον ἀνδριάντα, πὺς αὐτὸς δὲ σταθῇ καὶ νὰ ἀποσβήσῃ τὸν πόλεμο μὲ μιὰ προνομιωτέρα διαγωγή ἀπ' ἐκείνη ποὺ εἰδεῖ στὴν Κρήτη, τὴν πρώτη ὅλων αἰτία; Τί ἄλλο ἀπέδειξε καὶ κείνος καὶ οἱ συναδελφοὶ του παρὰ ὅτι ὁ μύλος τοῦ Νασταδι ὁ χτισμένος σὲ ρόδες γιὰ νὰ γυρᾷ εὐκόλῃ στὶς μεταβολὰς τοῦ ἀνέμου, ἦταν πολὺ πιὸ σταθερὸς ἀπ' τὴ λεγομένη—(δὲν ξέρω ποῖς ἀστεῖος ἐφάρμοσε καὶ σ' ἐμᾶς τὴ λέξη αὐτή)—πολιτικὴ τους;

Πόση ἔπειτα ἀναποφασιστικότης καὶ φόβοι καὶ δισταγμοί, πρᾶματα ἀσυμβίβαστα σὲ παρόμοιες περιστάσεις, καὶ στὸν πόλεμο καὶ μετὰ τὸν πόλεμο στὴ συνολογικὴ τῆς εἰρήνης, καὶ τοῦ δανείου τῆς ἀποζημιώσεως, δισταγμοὶ καὶ ἀναβολές, ποὺ στὸ τέλος μᾶς φιλοδωρήσαν καὶ τὴν ἐλπίδα;

Πολλὰ ἀκόμη προῖντα φυσικὰ καὶ βιομηχανίας θὰ στείλουμε στὸ ἐξωτερικόν, μὰ πολιτικούς καὶ διπλωμάτες οὔτε τώρα, οὔτε γιὰ ἄκοκτο ἀκόμη διάστημα φαινόμενα προωρισμένοι νὰ ποκτῆσουμε, πρᾶμα ποὺ πρέπει νὰ καταλάβουμε ἂν ἐννοεῖται, ζοῦμε καὶ ἔχουμε τὴν ἀξίωση νὰ ζήσουμε μετὰ τὴν πολιτισμῶν ἐθνῶν, ποὺ πρὸ καιροῦ ἐμύρφωσαν τὸ ἀπαραίτητο στὴν προκοπὴ τοῦ ἔθνους στοιχεῖο, τέλει καὶ ἀξιο νὰ δέχεται τίς εὐλογίες του, καὶ ὅχι τυφλοσυντημένους ἀνθρώπους ἀπὸ κάθε ἀνεμο ποὺ θὰ φουτῶσῃ τοῦ μυαλοῦ τους τὰ πανιά.

ΔΑΜΩΝΑΣ

Ο ΚΡΑΣΟΠΑΤΕΡΑΣ

(Ἐμπνευση ἀπὸ τὸν Θίογνι)

Πάντοτε χαίρεται ἡ καρδιά μου ἡ ποθητὴ ὅταν ἀκούω γέμισμα κανάτας θελκτικῆς. Χαίρω νὰ πίνω μόνος μου, μακριὰ ἀπὸ θηλυκὸ κρατῶντας ἓνα ταμπουρὰ ξεμαυλῆτῃ.

Σ' ΕΝΑ ΧΕΛΙΔΟΝΑΚΙ

(Ἐμπνευση ἀπὸ τὸν Ἀνακρέοντα)

Τί θέλεις νὰ σοῦ κάνω, χελιδονάκι ἄλλο; Θέλεις νὰ ψαλιδίσω τὰ ἐλαφρὰ φτερά σου, ἢ κάλλιο ἀπ' τὸ στόμα τῆ γλώσσα νὰ σοῦ βγάλω ποῦ πάει σὰν ροδιάνι; γιατί στὸ πέρασμά σου λαλεῖς μὲ τοση χάρη; Κι' ἀπ' τὰ συλλογικά μου τὸν νοῦ μου ἔχεις πάρει; Κ. Σ. Γ.

—Ραβασάκια σὰν ἔστειλες τ' εἶχε τελειωμένοι πρῶτα τούτην καὶ κοντὰ κοιλόνην ἡ γέρο Σταμάτα, ἀλλὰ γλυκόλοα, λουλούδια εἰς πετοῦσε. Κεῖνο, γι' αὐτὸ θύμωσ' ὁ πατέρας τῆς καὶ δὲν τὸν ἔκανε ὅμως τί νὰ πῆς εἶναι καὶ τυχερὰ αὐτὰ.

—Καλὰ εἶσαι μ' φαίνεται πὺς εἶστε συμπεθεροὶ μὲ τὸ καπετὰν Βλάση.

—Ἐμ συμπεθεροί, ξεσυμπεθεροί, τώρα ἡ παντρεῖα γίνηκε, δὲ χαλνέει. Αὐτὰ μὴλεγε ἐφῆς κ' ἡ νύφη μ' πῆγε νὰ ρωτήσω γιὰ τὰ νύμματα πὺς τὰ βάζει, ἃς εἶναι δᾶ, καὶ μὴλεγε «εἶσαι, λέει, εἶσατε γενιὰ καὶ παντρεῖα δὲ γένεται». Ἡμεῖς ρώταμα τὸ διαπότη' το' εἶπα κ' εἶπε πὺς γένεται.—Ἀς εἶναι, μ' λέει, σὰν ἦταν δὲν ἔλεγαν νὰ μὴ παῖρ- νωνται συμπεθεροί.—Τί νὰ κάνωμε λέω κ' ἐγώ, γλέψ τὸ χωριὸ μας εἶναι μικρὸ καὶ δὲν ἔχει καὶ ἄλλο κοντὰ νὰ γένωνται συμπεθεργιὰς ὕστερα καὶ τὰ παιδιὰ εἶναι λίγα καὶ ἐλὲς δὲ θὰς κάνεις γαμπρὸ γενιὰ σάματις, λίγες παντρεῖες εἶναι ἔτσι δὴ ἀδέρφια, δὴ πρῶτες ἀδελφές; Κι' ἀπὸ κ' ἡμεῖς τὸν ξέρουμε καὶ τί εἶπαμε ν' ἄλλ' φορὰ π' μᾶς τὸν προξένεον; γενιὰ εἶναι, γάμος δὲ θεμελιών' καὶ δὲν τὸν ἔκανάμι. Ἐ τώρα γλέψ πῆγε καὶ σ' ν' Ἀμερικῇ.

—Σὰν πῆγε σ' ν' Ἀμερικῇ μάκρυνάτι;

—Δὲ μάκρυνάμι, μ' τί νὰ πῆς εἶναι καὶ τυχερὰ αὐτὰ γυρίσεις, γυρίσεις πάλι ὅτι εἶναι τυχερὸ σ' δὲν ξεφεύγεις. Ἐ, στάθηκε καὶ τὸ Μαρῶ, ἡ ἀδερρὴ τῆς Μαρουδῆς, κάντε τον, κάντε τον, τὸν κάνάμι.

—Αὐτὸ ἕνας λόγος εἶναι μὰ κυτᾶτε τώρα: ἦτανε πρὸς νὰ γένῃ αὐτὴν ἡ παντρεῖα; δὴ ἀδελφές δὴ πρῶτα ἀδελφεία; μὴ κυτᾶτε σημερὰ νὰ τὸ μαπαλώσετε ὅπως ὅπως ταχὰ σὰ δυστυχέψ' τὸ κορίτ' καὶ δὲν εἶσατε καὶ σεις νὰ τὸ προστατέψετε; δὲν εἶναι παιῖς γέλασε αὐτὰ τὰ πρᾶγματα, ἡ παντρεῖα πρὸς νὰ χαλάσῃ.

—Μ' εἰντε παλαβῇ, πὺς θὰ χαλάσουμε τ' παντρεῖα; δὲ λὲς τί λὲς καὶ ὁ ἀφέντης μας;

—Ὅπως ξέρετε πᾶλε' εἶσαι ἔχετε τὸ κορίτ' ἐγὼ δὲν ἀνακατάνομαι, εἶπε κ' ἐσηκώθηκε νὰ φύγῃ.

—Καλὸ βράδυ σας εἶπε.

—Στὸ καλὸ θεῖα Γαρφ. εἶπ' ἡ Μαρουδῇ καὶ μόλις ἡ θύρα ἐκλείσε γύρισε στὴ μάννα τῆς—Μάννα, εἶπε, καλὰ λέει ἡ θεῖα, εἶμαστε συμπεθεροὶ καὶ τέτλιες παντρεῖες δὲν προκόβει.

—Μωρὴ εἰντε καὶ σὺ, ποῦ ἦρθε κείν' ἡ παλαβῇ καὶ σ' σήκωσε καὶ σένα τὰ μυαλὰ σ'. Μοναχὴς μας εἶμαστε νὰ κάνουμε ὅ,τι θέλουμε;

Ἡ θεῖα Γαρφουλιὰ βγαίνοντας ὅξω ἄρχισε ν' ἀνεβαίνει τὸν ἀνήφορο γιὰ νὰ πάθῃ στὴ γαιτοριά τῆς, ὅταν τὴ βρῆκε ἡ παπαδιά, μιὰ γρηῃ κουφῇ. Μὲ τς ὕστερες σας τῆς εἶπε.

—Καὶ στὸ κεφαλάκι σ' παπαδιά μ'.

—Πὺς εἶπες; κυρὰ Γαρφ. δὲν ἄσας.

—Εὐχαριστοῦμε εἶπα παπαδιά μ' ἓνα τέτλιο καὶ χε- οότερο σ' ἄγγονι.

—Νᾶσαι καλὰ κυρὰ Γ. Ἀμ' τί βασιλοπαῖδ' ἔκανάτι γαμπρὸ.

—Ἀμ' ἐγὼ τῶταξα εἶλεγε μοναχῇ τῆς ἡ θεῖα Γ. ἡ νὰ παθῇ ἡ ζούρα νὰ τὸν κολλήσῃ νὰ μὴ γυρίσ' πίσω ἀπ' ν' Ἀμερικῇ.

Κεῖνες τίς ἡμέρες εἶχε γράμμα καὶ ὁ γαμπρὸς ἀπ' τὴν Ἀμερικῇ δὲν εἶχε καὶ ἀντιλογία γιὰ τὴν προῖκα καὶ τὰ χωράφια, ὅσα τοῦταζαν. Εἶχε μπαρκάρῃ μὲ ἀγγλικὸ βαπόρι, ποῦ πῆγαινε γιὰ τὴ Ρουσσῖα, τὸ ταξίδι θὰ βα- στούσε τρεῖς μῆνες, μὰ τὸ Πάσχα θὰ ἔρχονταν στὴν πα- τριδα γιὰ νὰ κινή τὸ γάμο.

—Καλῶς νὰ ἔρθῃ, εἶπ' ἡ μάννα τῆς Μαρουδῆς σὰν τᾶ- κουςε, ποῦ τὸ διάβαζαν' κύττα ἐσὺ νὰ τελειώσης τὰ προί- κιά σ' εἶπε τῆς Μαρουδῆς ποῦ χαίρονταν.

—Ἀφσε νὰ χροῦμε τὸ γράμμα, εἶπεν ἡ Μαρουδῇ καὶ γιὰ τὰ προίκια ἔχομε καιρὸ ἄκομα δὲ διάβασμα τὸ γράμ- μα καὶ σ' ἔπιασαν οἱ βιὲς ἐσένα' ὡς τ' Ἀμπερὴ εἶναι τό- σες μῆνες, ὅ,τι μᾶς λείπεται τὸ φιλάνομε.

Ἀπὸ τότες ὅμως εἶχαν περάσῃ μῆνες, εἶχε περάσῃ καὶ τὸ Πάσχα καὶ γράμμα ἀπὸ δὲν ἔλαβαν.

Μιὰ μέρα ὅμως, ὅρα τοῦ ἐσπερινοῦ, ποῦ ἡ θεῖα Λένη, κάθονταν σκεπτικῇ, γλέπει τὸ μικρὸ γραμματοκομιστῇ καὶ φανερώνεται μπροστὰ τῆς λασπωμένος.—Καλῶς τὰ δέχτηκες θεῖα γράμμα' ἀπ' τὸ γαμπρὸ.

—Εὐχαριστοῦμε παιδί μ' εἶπ' ἡ θεῖα Λένη καὶ τὸ